

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Massilienses non fuisse ex professo hostes gratiae, neque causam ullam habuisse cur talem gratiam rejicerent: quod per eam omnes eorum difficultates facillimè solverentur. Expenditur arrogans vox ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

que Angelis integerrima sanitate fruētibus
fortiorem esse deliraverit, ut quod istos sine
divino adiutorio nullo modo efficere potuisse
profitetur, hoc suis solis viribus illum præ-
stare posse iudicaverit. Omnino semper ad
omnem omnino bonam voluntatem qua Deo
creditur, Deus rogatur, sanitas petitur, gra-
tiam Dei & adiutorium factus est, non modo
Adamo & Angelis, sed maxime infirmis ho-
minibus esse necessariam. Sed ut supra dixi-
mus & sæpius repetendum est, aliud sanorum
aliud ægrorum adiutorium est. Illud sine quo
non creditur, aut rogatur Deus; hoc est quo
creditur & rogatur Deus, quia ipsam creden-
di rogandique voluntatem inspirat ac donat.
In hoc ergo proprie Massiliensium & Augu-
stini error situs fuit, quod Angelorum San-
ctorum & stantis hominis adiutorium, in quo

intelligendo & admittendo nulla penitus ipsi
difficultas fuit, etiam lapsis hominibus hæte-
nus sufficere voluerint, ut quia non penitus
esset depravata vel extincta natura, cum illo co-
dem auxilio perdurante quo antea in Adamo
cuncta poterant, possent etiam nunc lapsi, fra-
cti & ægri saltem credere & à sua infirmitate
velle sanari: Nec opus esse, ut per illam aliam
gratiam ægrotis propriam quam Christus at-
tulit ipsa credendi voluntas donaretur, seu ut etiam
dicunt, donaretur ut vellet, reiectis ab illo dono
alijs pariter reijs. Talem enim gratiam volunt
non ad initium Lonæ voluntatis seu ad creden-
dum, sed tantum ad operandum esse ne-
cessariam, quia aliquid integritatis in natura
remanserit, propter quam cum illo Adami &
Angelorum adiutorio si vellet crederet, non
autem, si vellet, posset operari.

Massilienses non fuisse ex professo hostes gratiæ; neque causam
ullam habuisse cur talem gratiam rejicerent: Quod per
eam omnes eorum difficultates facillimè sol-
verentur. Expenditur arrogans vox
cujusdam recentioris.

CAPVT NONVM.

DENIQUE si suis momentis res ista
rota ponderetur, nulla idonea causa
proferri poterit, cur istud indifferētis
gratiæ genus Massiliensibus displicere
potuisset. Non enim hostiles gerobant animos
adversus gratiam quando primum Augustino
& ejus defensoribus Hilario & Prospero relu-
ctati sunt, sed solis difficultatibus territi tor-
montra ex Augustini opinione pullulantia
salva gratia & Ecclesiæ pace suffocare volue-
runt. Idem quippe Massiliensibus, quod San-
cto Hieronymo alijsque antiquioribus & ipsi
Augustino contigit, qui, quamvis Deigra-
tiam velut vitâ tuâ cariorem adversus hostes
gratiæ magno ardore defenderent, ut in Hie-
ronymo perspicuè patet, in eundem tamen
errorem fallente rei obscuritate prolapsi sunt.
Nam & ipsum Hilarium isdem difficultatibus
aliquando turbatum fuisse satis Prosper indi-
cat quando de illo dicit: Nam unum eorum, qui
scilicet caligine istius opinionis obscuraban-
tur, præcipua autoritatis, & spiritalium studio-
rum Virum Sanctum Hilarium Avelatensem Epi, co-
pium sciat beatitudo tua admiratorem sciat, remque
in alijs omnibus tuæ esse doctrinæ: & de hoc quod in-
queram tradit, iam pridem apud Sanctitatem tuam
sensum suum per litteras volebat conferre. Quamvis
re postea attentius considerata in suis litteris
August. se consentire fateatur. Hinc est quod
idem Prosper sententiam illam Massiliensium
non nisi a caliginem opinionis & b persuasione ob-
scuram vocat. Et sola uberiori gratiæ decla-
ratione credit & sperat eos de faciatissimum lumen
gratiæ recepturos. Hinc est, quod eos claros &

egregios in omni virtutum studio viros nuncupat.
Hinc est quod eos Augustinus deputat non ut
alienos sed a nostros; non ut Hæreticos, sed
b Tristes, & c Pelagianum nobiscum deinde
errorem; sed ut d caligantes tantummodo in Sancto-
ria, sed ut d caligantes tantummodo in Sancto-
rum prædestinatione patat esse tractandos. Hinc
est, quod quamvis adversus Augustini do-
ctrinam luctantur, eamque præcedentibus
Patribus & Ecclesiastico sensui contrariam
esse sentiant, sola tamen Pontificis Celestini
declaratione compressi sint. Hinc est, quod
postmodum illos Augustini libros non rece-
perint quos non cum cæteris ab Apostolica
Sede probatos esse credebant. Hinc est, quod
quamvis Prosper vulnus ad sectionem perventurum
minaretur, si h. b. u. r. t. perseverantem tumorem,
Massilienses tamen per nullam Ecclesiæ san-
ctionem à fraterna societate divisi fuerint, cū
etiam teste Prospero adhuc sub Sixto Papa in
Ecclesiastica communione persisterent. Hinc
est quod eorum plerique, ut Severus atque
Callianus quos perperam olim sensisse certum
est post Celestini declarationem emendati
sunt; & ille ipse Massiliensium antesignanus
ad hostes Ecclesiæ retundendos, quorum er-
roribus consanguineis ante propinquasse vi-
debatur, Leonis autoritate adhibitus, cum ma-
gna Pelagianorum detestatione strenuè labo-
ravit, & paulò post, ut multi volunt, non
sine sanctitatis opinione defunctus est. Quæ
sanè omnia manifesto argumento sunt, non
eos ex professo, quamvis errarent, indixisse
bellum vel gratiæ vel Ecclesiæ; sed salva
omni-

In fine Ep. ad Aug.

In fine Epist. b Inisio.

In Epist. ad Aug.

In fine Epist. ad Aug.

In fine Epist. ad Aug.

In fine lib. cont. Coll.

Cass. advers. Nestor scrip. h. 7. libri.

omnibus modis utriusque pace, ingentes illas difficultates dissipare voluisse, quæ ex gratia Augustini primam credendi voluntatem dante & homines ab invicem discernente proficisci videbantur.

Enimvero, si res ista non ab ingeniosis hominibus ut sapius Massiliensis Augustinus vocat, sed vel à tardissimo quoque consideretur, omnes istæ larvæ per istam Adami gratiam, tantâ evidentia & facilitate distantur, ut ad hoc ipsum de industria ab eis excogitata esse videatur. Quod sane non ab ipsis tantum Massiliensibus optime animadvertum fuit, sed ab omnibus quotquot eos in hunc usque diem imitari sunt, & ad auferendam hominibus desperationem illam discernentis prædestinationis, & efficacis gratiæ durtiorem emollire, & quasi scalas quasdam fabricate voluerunt, quibus unusquisque à natura ingratiam, à terra in cælum si per naturam faceret quod in se est (hoc est si vellet) ascenderet possit. Omnes enim illam integræ naturæ gratiam magno verborum furore palliatam, & philosophi à subtilitate munitam, tanquam congruentissimam humanæ libertati prædicant, & ab omni erroris suspitione se tutissimos arbitantes omnibus fati, desperationis, necessitatis, aliisque supra commemoratis terrificis tanquam præsentissimam adhibent medicinam. Et vero talem istam Adami gratiam revera esse, vel tardissimis rusticanisque ingenijs ita manifestum est ut mirum sit, si quisquam Massiliensium qui Christianæ Religionis Theologiam vel à limine salu-

taverit, vel ita hebes fuerit, ut ex ea fati vel desperationis, vel necessitatis, vel subversæ correptionis & exhortationis umbras potuerit expavescere; vel ita perfrictæ frontis, ut eam tam absurdus ineptique calumnijs ausus fuerit onerare.

Nam ut ab illo prædestinationis proposito incipiamus quod eos tanto horrore averfatos esse diximus; per illam universalem & sufficientem gratiam, quâ sine personarum discrimine omnis, qui voluerit, potest credere, & ex fide ad salutem æternam pergere, omne propositum discretivum tollitur, neque ulla constitutio Dei remanet humanas præveniens voluntates, nisi illa voluntas benignissima, qua vult omnes homines salvos fieri, & suam habere gratiam semper præsentem, qua re ipsa suam salutem, si tamen cooperari voluerint, assequantur. Nonne esset stultitiæ singularis ex tali proposito & gratia horrorem aliquem simulare vel fingere? Et quid aliud ab ipsa natura sua expectare queant? Imo vero quid Massiliensibus ipsis accommodatius ad particulare & absolutum illud propositum evadendum dixeris quam generale auxilium, quo generalis illa benevolentia, qua Deus omnium salutem cupit suum effectum, si velint homines, sortiatur? Nonne id ipsum est, quod semper crepant, Deus velle omnes homines salvos fieri: Et, quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam vitam æternam? Nonne hoc ipsum cum illo dogmate maxime esset consentaneum, quo unanimi consensione universalitatem sufficientis gratiæ summis conatibus inculcarunt?

Apud Prosp.
& Hilar.
in Epist.
Apud Prosp.
in Epist. ad
August.

*Ut cunctos, inquit Prosper, vocet illa quidem, inditetque; nec ullum
Præteriens, studeat communem asferre salutem
Omnibus, & totum peccato absolvere mundum.
Sed proprio quemque arbitrio parere vocanti,
Iudicioque suo mota se extendere mente
Ad lucem oblatam, quæ se non subtrahit ulli
Sed cupidus recti iudet, illustretque volentes.*

Iam vero quis nisi fatuus ex hac generali gratia fatum timeat? Nihil enim hic præcedit voluntatem hominis quo ad alterutram partem immutabili aliquâ constitutione flectatur, vel quasi cancellis quibusdam quos egradi nequeat, concludatur. Sola voluntas etandi gratiam, voluntatem hominis antegreditur, sed illa talis est ut in omnem se partem non solum linat, sed etiam velit ho-

minem se posse flectere; agere quippe & non agere, uti, non uti tali gratia; obedire, contemnere, eodem modo ut natura generalis, ut vocatio doctrinaque generalis, uniuscujusque permittit arbitrio; quo nihil sane potest esse capitalius contrarium fato. Nonne id ipsum est, quod ipsimet exterminantes fatum libentissime, ut vidimus, profitentur?

Proprio quemque arbitrio parere vocanti &c.

Quid vero de læsa in utramvis partem libertate dicam? Quid de terribili illa discretione quam per gratiâ in hominibus fieri quebantur? Nihil profecto inceptius vel à delirantibus adversus illam gratiam fingi po-

test: imo nihil ad illas umbras fugandas illa ipsa gratia expeditius. Cum enim omnibus semper præsto sit, & magis quam ipsa generalis quam afferebant Evangelij prædicatio, nec ulli haud secus ac liberum arbitrium atque

atque natura, desit; qua quisque qui voluerit, ut voluerit, cum voluerit uti, vel non uti potest; quid sane infanitus vel phreneticus delirare queat, quam ex ea discretionem hominum vel libertatis interitum formidare? Nonne id ipsum eis liberalissime datur, quod tantis querimonijs petunt, nimirum, ut *um non donetur ut velit, reiectis ab hoc dono alijs pariter reijs, & qui possent similiter liberari, si ea qua pariter indigna præsatur credendi voluntas, etiam ipsi similiter praesatur. Item, ut non sit specialis erga credentes munificentia; ut omnes etiam increduli credere possint; ut gratia omnibus ingeratur: ut non, alijs detur, alijs non detur: ut invenitur liberum arbitrium non cogatur: ut non afferatur ei fatalis necessitas: ut per praoperantem & cooperantem gratiam liberum non impediatur arbitrium?* Et quæcunque supra de laesa libertate diximus.

Cap. 10.

Porro desperationi & ignavia nulum efficacius ea gratia medicamentum juxta Massiliensium sententiam excogitari potest: quis enim esse potest desperationis locus, ubi nihil in alterutram partem pro sua voluntate vel constitutione Deus facit, sed omnia ad vitam aeternam assequendam necessaria in hominis potestate & arbitrio collocantur? Quis potest fanctis esse teporis & ignavia fomes, ubi nihil à Deo per gratiã fiet nisi homo sua voluntate consentiat diligenterque cooperetur? Vbi non rumpitur obstinata porta voluntatis à gratia, sed ab homine per gratiam admonito & invitato aperitur, & aperiendi remuneratio preparatur: Nonne apertissime datur eis quicquid in remedium desperationis & ignaviae confingere potuerunt? Nempe ita posse unumquemque ad correctionem aut ad profectum vocari, si se sciat sua diligentia bonum esse posse: recteque omnem hominem posita illa gratia ad credendum & operandum divinis institutionibus admoneri, ut de apprehendenda vita aeterna, nemo desperet, cum voluntaria devotioni remuneratio sit parata. Quomodo vero non dico timeri, sed vel fingi hic potest, ne quemadmodum conqueruntur, utraque parte superflua labor sit: cum nihil per hanc gratiam fieri posse statuatur nisi labor accesserit? Ne reiectus ulla industria possit intrare; cum ab ea nemo rejiciatur, & cum ea intret qui voluerit? Ne electus ulla negligentia possit excidere, cum per solam negligentiam tota talis gratia quantumvis magna in vacuum recipiatur? Et quid hic obsecro ad desperandum facit illa decantata incertitudo voluntatis Dei, dum cogitant qui audiunt incertum esse humanae ignorantia, cui Deus hæc dona largiatur ut veniatur ad fidem & permaneat in fide, cum concessã illã generali gratiã Deus omnibus quantum in se est, fidem & perseverantiam largiatur, & ab illis donis nemo prorsus exclusus sit, nisi qui illa, gratiã dissentiendo, acceptare noluerit?

Sed nihil absurdius fingi potest, quam per istiusmodi gratiam exhortationes, correptiones, & omnia recte faciendi præcepta subverti, imo nihil magis appositum excogitari potest, quam ut homines omni instantia præ-

ceptis, exhortationibus & correptionibus excitentur. Nihil enim deesse statuitur nisi solus hominis iussu, admoniti correptione consensus, qui rectissime hujusmodi stimulis posita illa gratia provocatur. Nonne id ipsum est quod dilucidis verbis ipsimet profitentur, quando Augustino gratiam illam internam Adami prædicante, qua uti posset si vellet, gratulantes, nullamque ultra difficultatem in exhortationibus timentes dicunt: *Ad illam voluntatem (Adami habentis talem gratiam cum qua stare posset si vellet) pertinuisse exhortationis vel comminationis utilitatem, qua & persistendi & desistendi obtinebat liberam potestatem: non ad hanc cui nonne iustitiam inevitabili necessitate coniunctum sit?* Ecce facillime intelligunt internum Adami adiutorium, & illud cum exhortatione conciliant, dummodo tale sit, ut voluntas persistendi & desistendi obtineat liberam potestatem. Dummodo, ut Augustinus de Adamo dixerat, ita adinvetur, ut homo stare possit in iustitia, & à iustitia declinare. De cæteris querelis eorum, extinctæ scilicet orationis duarum partium & massarum, & reliquis quas adduximus, nihil opus est dicere; tum quod nulla verisimilitudine contra gratiam istam torqueri possunt, tum quod magis ad istud Dei propositum quam ad gratiam pertinent; de quibus infra pluribus dicturi sumus.

Ex his quæ diximus perspicue, ut arbitror, patet, nullam Massilienses causam habere potuisse, cur talem gratiam abijcerent, cum omnibus eorum querelis accuratissime satisfaceret, & hoc ipsum se satis intelligere facerentur: multoque minus, cur ex ea homines ingeniosi & gratiæ defensores tam immanes difficultates cum aliquo colore vererentur; gratiam enim integri hominis cum qua scilicet homo indifferens ad utrumque permanens si velit operetur, non autem ipsa ex nolente volentem faceret, rectissime capiunt, intelligunt, laudant, probant, & ex ea nullum libertati vel exhortationibus præiudicium fieri gratulantur. Ut meritò non aliud nisi merum commentum videri debeat ad proprias opiniones colorandas excogitatum, quo Massiliensibus nonnulli illam impingunt absurditatem & hebetudinem, ut contra propriam scientiam & conscientiam immania illa portentia ex illo adiutorio sine quo non, omnibus preparato sequi formidaverint, & tantis clamoribus quæsi fuerint ut contra scientiam vel conscientiam hæc pravam eorum intelligentiam Sanctissimus Ecclesiæ Doctor uno verbulo emendare noluerit, vel eruditissimus Doctorum omnium corypheus non potuerit. Et eo tamē exorbitationis recentior quidam qui se gratiã sic explicatæ vel inventorem vel præcipuum patronum videri cupit, erumpere coactus fuit. Cum enim tantam libertatis cum ista gratia conciliandæ facilitatem cerneret, omneque scrupulos Massiliensium, fatum scilicet, desperationem, necessitatem, exhortationū inutilitatem, torporem &c. tanta prom-

Apid Hilari
in Epist.Prosper in
Epist. ad
Aug.

Ibid.

Molina in
Concor. 9. 23
4. 4. & 5.
disput. 1.
memb. ult.

promptitudine posse diffulari, & cum illis pa-
cem fieri, hanc injuriosam tanto Doctori, to-
tique Ecclesiæ antiquæ non satis honorificam
aut tolerabilem emisit vocem: *Quæ si data ex-*
planataque semper fuissent, forte neque Pelagiana
hæresis fuisset exorta, neque Lutherani tam impuden-
ter arbitri nostri Libertatem fuissent ausi negare,
obredentes cum divina gratia, præscientia & præ-
destinatione coherere non posse: neque ex Augustini
opinione, concertationibusque cum Pelagianis tot fide-
les fuissent turbati ad Pelagianosque descissent, sa-
criteque reliqua illa Pelagianorum in Gallia, qua-
rum in Epistolis Prosperi & Hilarij sit mentio,
fuissent extincta ut patet ex ijs, in quibus homines
illos cum Catholicis convenisse & ab eis dissen-
sisse, eadem Epistola restantur: concertationes denique
inter Catholicos facile fuissent sopitæ. Hæc ille.
Vbi quid aliud facit quam quod Augustino,
Romanis Pontificibus, totique Ecclesiæ an-
tiquæ illius temporis infamis ignorantia vel
malitia inurit notam? & exorta hæresis Pe-
lagianæ & Lutheranae invidiam creat & cul-
pam affricat? Nonne Augustini, hoc est, Ca-
tholicæ Ecclesiæ opinionem, quæ per Con-
ciliium Numidiæ Romanosque Pontifices ei
suas scribendi adversus Pelagianos vices dedit,
& magnis encomijs eius scripta laudavit apo-
stasie multorum fidelium, & Pelagianæ hæ-
resis propagatæ tantarumque turbarum inter
Catholicos & Massilienses & non oppressi in

Tæstatur
Aug. Epist.
110. Bonif.
& Celst.
Penit.

ipso exortu Semi-Pelagiani erroris causam
facit? O nimis præcipitem arrogantia vocem!
& cur quæso tantum de Augustini opinione
suspiciatur nefas? Nimirum quia vidit, & re-
ctissime vidit, facillime Massilienses ipsosque
adeo Pelagianos cum Catholicis potuisse co-
alescere, cunctarumque difficultatum umbras
dissipari, si Augustinus talem explicandæ gra-
tiæ modum cum qua indifferens maneret ho-
mini & in propria potestate positum, credere
vel non credere ejus adversarijs tradere voluis-
set. Quasi verò fuisset vel ita imperitus Au-
gustinus, vel ita ignara illius ætatis Ecclesia,
ut non potuerit talem concordiam, rem om-
nibus in promptu positam invenire vel pene-
trare: & post mille ducentos annos à Philo-
sophis hujus temporis ejus explicationem ex-
spectare deberit. Vidit ubique, protulit, do-
cuit, explicuit, inculcavit: idque tanta ver-
borum evidentia & pondere sententiarum,
ut pæne nihil amplius possit ipsa cæcitas, ab-
sit modo pertinacia, postulare. Cur ergo
non ingessit eam adversarijs? Cur non una
gratiæ illius confessione oblatrantium ora
compefcuit? Nempe, non erat istic locus, ve-
ram Christi gratiam docere voluit, non pro-
dere: Massiliensibus medijs non adulari: vul-
nera tollere non tegere. Sed hoc uberius alibi
declarandum est.

Redditur causa quadruplex, cur non sæpius mentionem
illius gratiæ internæ faciant Semi-Pelagiani
posteriores.

CAPVT DECIMVM.

Hic dubitet forsan aliquis, cur ista
interna & actualis gratia non etjam
sæpius à cæteris quoque Semi-Pela-
gianis commendetur, si nihil eorum
scopo nocet. Facile respondeo, non modo
Massilienses apud Hilarium, de quibus nobis
in hoc tractatu præcipue sermo est, quidquid
alij & ipsi aliàs tandem senserint, sed etjam
Cassianum atque Gennadium, ut ante demon-
stratum est, satis perspicuam ejus fecisse men-
tionem. Quamquam si scripta eorum nunquã
illius gratiæ meminissent, ne tum quidem ab
eis fuisse repudiata existimari debet, Quid
enim interest quod nihil obsit eorum scopo, si
nihil item profit? Causæ quippe idoneæ esse
possunt, & vero sunt, cur de illa commendanda
judicent se non debere esse sollicitos. Quas
quidem indagare ac digito tangere, non est
difficile.

Prima est quod de illa gratia sibi cum Au-
gustino quæstionem esse sentirent, quæ lapsis
hominibus adversus peccati corruptionem
datur. Nam ut Augustinus sexcenties con-
tra Pelagianos refricat, illa gratia fidelibus
confidentia est quæ Christianæ Religionis pro-
pria est, hoc est, propter quam lapsis homini-

bus largiendam *Christus Iesvs venit in mundum, 1. Tim. 1.*
quemadmodum ait Apostolus, *peccatores salvos*
facere. Quam gratiam Patres Concilij Car-
thaginensis aliquoties vocant & inculcant,
gratiam qua Christiani sumus: & Augustinus, qua Epist. 90.
Christiani & filij Dei sumus; itemque gratiam apud Aug.
que per incarnationem unigeniti revelata atque dona-
ta est: & sæpissime uno vocabulo totum com-
plectente, gratiam Christi. Videbant autem
gratiam illam *sine qua non,* hoc est, sine qua
quidem non creditur, sed tamen ipsa non facit
credere, nullo modo esse gratiam lapsæ natu-
ræ congruentem. Non enim ipsa, ut supra
latius dictum est, pulsa concupiscentiæ in-
firmitate, robustum facit, sed robustum &
à concupiscentia liberatum esse supponit, sicut
lux quantumvis magna non sanat oculum, sed
sanatum postulat, ut ejus aliquis possit esse
usus, nam sine luce quidem non cernitur, non
tamen ipsa facit cernere si quis noluerit intue-
ri. Hanc ergo duplicis gratiæ distinctionem
cum viri ingeniosi luculentissime ab Augusti-
no demonstratam animadverterent, superfluum
esse, adeoque nihil ad rem pertinere judicarunt
de illa priori gratia quam sana natura postu-
labat, multum satagere. Hæc itaque causa est
cur